

«ТҰРАН» УНИВЕРСИТЕТІ

Магистратура және докторантура департаменті

Бекітілген
Сыртқы байланыс,
халықаралық аккредитация және
жоғарғы оқу орыннан кейінгі білім бойынша
проректоры

з.ғ.д., профессор Тусупова Л.А.

«_____» _____ 2020 ж.

«Құқықтану және ХҚ» кафедрасы
отырысында талқыланған

Хаттама № _____ «_____» _____ 2020 ж.

дайындау бағыты бойынша 8D042 – Құқық
ББ «Құқықтану» оқуға түсу
докторантура

БАҒДАРЛАМАСЫ

Алматы, 2020

МАЗМҰНЫ

Мамандық бойынша PhD докторантураға түсуге арналған емтиханның мақсаты мен міндеттері: білім деңгейін, өз ойларын нақты жеткізу дағдысын және икемдерін анықтау, сонымен қатар «Құқық» мамандығы бойынша докторантурада оқу үшін және «PhD докторы» дәрежесін алу үшін талапкерлердің талдау қабілетін анықтау.

Докторантураға түсу емтиханының нысаны – ауызша емтихан.

Докторантураға түсушілерге қойылатын талаптар: талапкер мемлекет және құқық теориясы, азаматтық және қылмыстық құқық пәндер бойынша жақсы және терең білімдерін көрсету керек.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім стандартына сәйкес «Құқықтану» мамандығы бойынша докторантура оқу бағдарламасын игерушілер келесідей мамандықтар бойынша «магистр» және «заң ғылымдарының магистрі» дәрежесіне ие болу керек.

Докторантураға тек жақын мамандықтарды бітіргендер ғана қабылданады: 6M030100 - Құқықтану, 6M030300 – Құқық қорғау қызметі, 6M011500 – Құқық және экономика негізі, 6M030200 – Халықаралық құқық, 6M030400 – Кеден ісі.

ҚАБЫЛДАУ ЕМТИХАНЫНЫҢ ТАҚЫРЫПТАРЫНЫҢ ТІЗІМІ

I. ПӘН «ҚҰҚЫҚТЫҢ ЖАЛПЫ ТЕОРИЯСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ»

1-Тақырып. Мемлекет және құқық теориясының пәні

Мемлекет және құқық теориясының заң ғылымдарының жүйесіндегі орны, рөлі мен атқаратын қызметі. Мемлекет және құқық теориясының жалпылаушы және әдіснамалық қызметтері. Мемлекет және құқық теориясының болжамдық қызметі. Мемлекет және құқық теориясының тарихи-теориялық, салалық және арнайы қолданбалы заң пәндерінің жүйесіндегі орны. Олардың ортақтығы, айырмашылығы, өзара әрекеттестігі мен өзара ықпалдастығы. Мемлекет және құқық теориясы мен саясаттанудың арақатынасы.

Мемлекет және құқық теориясы курсының жүйесі. Мемлекет және құқық теориясының осы заманғы заңгердің заңдық дүниетанымы мен құқықтық мәдениетін қалыптастырудағы рөлі. Мемлекет және құқықтың отандық теориясы, оның дамуы. Оны дағдарыс жағдайынан шығару жолдары.

2-Тақырып. Мемлекеттің пайда болуы

Мемлекет өндіруші экономиканы қамтамасыз ететін әлеуметтік институт ретінде. Мемлекеттің пайда болуы туралы негізгі теориялар: материалистік теория, табиғи-құқықтық теория, органикалық теория, зорлық теориясы, психологиялық теория, теологиялық, технократтық, патриархалдық, шарттық және басқа да теориялар.

3-Тақырып. Мемлекет туралы түсінік және оның белгілері

Мемлекет анықтамасының әртүрлілігі. Мемлекеттің мәні. Мемлекеттің мәніндегі жалпы әлеуметтік және таптық сипаттар. Мемлекет жария-құқықтық қауымдастық ретінде. Мемлекеттік егемендік. Ұлт және мемлекет. Мемлекет пен экономиканың өзара байланысы. Мемлекеттіліктің эволюциясы. Мемлекеттің даму кезеңдері. Әртүрлі халықтардағы мемлекеттілік дамуының әртектілігі. Мемлекет белгілерінің қалыптасуы: жариялық билік, мемлекет бағыныстыларының аумақтық бөлінуі, салықтар, қарыздар, мемлекеттік борыштар. Мемлекеттілік және егемендік. Құқық шығармашылық мемлекеттің белгісі ретінде. Мемлекет белгілерінің қалыптасуының дәйектілігі. Әртүрлі халықтарда мемлекеттіліктің қалыптасу ерекшеліктері.

4-Тақырып. Мемлекеттің мәні және қызметтері (функциялары)

Қазіргі кезеңдегі мемлекет функцияларының эволюциясы. Мемлекеттің экономикалық, әлеуметтік функциялары. Азаматтарды әлеуметтік қорғаудың, адам құқытарын қорғаудың, заңдылық пен құқықтық тәртіпті нығайтудың функциялары.

Экологиялық функция. Мемлекеттің мәдени-тәрбиелік функциясы. Мемлекеттің сыртқы функциялары. Отан қорғау функциясы, бейбітшілікті сақтау жөніндегі функция. Мемлекеттің әлемдік экономикаға кіруін қамтамасыз ететін өзге мемлекеттермен экономикалық, мәдени және техникалық ынтымақтастығының функциялары.

Мемлекет функцияларын жүзеге асыру нысандары мен әдістері. Мемлекет функцияларын жүзеге асыру нысандары. Мемлекет функцияларын жүзеге асырудың құқық шығармашылық, құқық атқарушылық және құқық қорғаушылық нысандары. Мемлекет функцияларын ұйымдастыру нысандары.

Мемлекеттің функциясы және мемлекеттік органның функциясы. Демократиялық жаңару, нарықтық экономикаға көшу, әлемдік өркениетке қосылу кезіндегі мемлекет функцияларының эволюциясы.

5-Тақырып. Мемлекет механизмі (тетігі)

Мемлекет механизмі және мемлекеттік аппарат. Мемлекеттік аппараттың құрылымы мен жұмыс жасауының негізгі қағидалары: билікті бөлу, интернационализм, демократизм, кәсібилік, мемлекеттің егемендік биліктің халыққа қатыстылығы, адам құқығын қорғау, заңдылық және т.б. мемлекеттік аппараттың билікті басып алуына жол бермеуі. Мемлекеттік аппарат қызметіндегі бюрократизммен, сыбайлас жемқорлықпен күрес. Мемлекет пен қоғамның өзара қатынасының бұзылуы, оны жоюдың жолдары мен әдістері. Мемлекеттік қызмет туралы заң. Мемлекеттік қызмет кадрлары, оларды жіктеу. Мемлекеттік қызметкерлерді іріктеу қағидалары және оларға қойылатын талаптар.

Мемлекеттік орган және оның белгілері. Мемлекеттік органның міндеттері, функциялары және құзыреті. Мемлекеттік органның өктемдік өкілеттіктері. Мемлекеттің заң шығарушы, атқарушы, сот органдары. Мемлекеттің жоғарғы және жергілікті органдары. Жалпы және арнайы құзыретті органдар.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарының жүйесі. ҚР Президенті. ҚР заңнамалық билігі. ҚР Парламенті. Сенат. Мәжіліс. ҚР атқарушы билігі. Үкімет. Премьер-министр. Министрліктер. Мемлекеттік комитеттер. Конституциялық Кеңес.

Қазақстан Республикасының сот билігі. ҚР Жоғарғы Соты және ҚР жергілікті соттары. Қазақстан Республикасындағы сот әділдігі. Сот әділдігінің бұзылуы және оның алдын алу жолдары. Сот реформасы. Азаматтарды сот арқылы қорғау және соттың тәуелсіздігін қамтамасыз ету. Құқықтық мемлекетке көшу жағдайында адвокатураның орны мен ролі. Қазақстан Республикасында соттарды іріктеу қағидалары. Қазақстан Республикасында Жоғарғы сот кеңесі. Әділеттің біліктілік алқасы.

6-Тақырып. Мемлекеттің нысаны (формасы)

Басқару нысаны, ұлттық-мемлекеттік және әкімшілік-аумақтық құрылым нысаны, мемлекеттің саяси режимі. Мемлекет нысанын айқындайтын мән-жайлар. Географиялық, экономикалық, саяси, тарихи, ұлттық, климаттық. Мемлекет нысанының сабақтастығы. Атақты тұлғаның, белгілі бір мемлекеттердің саяси тәжірибесінің, табыс пен діннің мемлекет нысанына ықпалы. Мемлекет нысаны мен типтерінің өзара қатынасы.

Басқару нысаны. Монархия. Абсолюттік монархия. Шектеулі монархия. Шығыстық озбырылық (деспотия). Ерте феодалдық, сословиелік-сайланбалы. Дуалистік, парламенттік монархиялар.

Республика. Аристократиялық. Демократиялық. Парламенттік. Президенттік. Кеңестік. Халықтық-демократиялық. Аралас.

Мемлекеттің құрылым нысаны. Унитарлық мемлекет. Мемлекеттің әкімшілік-аумақтық бөлінуі. Федерация. Ұлттық-мемлекеттік құрылым. Ұлттық және аумақтық негіздегі федерациялар. Аралас федерациялар. Конфедерациялар. Конфедерацияның түрлері. Конфедерацияның федерациядан айырмашылығы. Өзге де мемлекеттік және мемлекетаралық құрылымдар: қауымдастықтар, достастықтар, империялар, ассоциациялар. Мемлекеттік-саяси режим. Демократиялық және антидемократиялық саяси режимдер. Қазақстан Республикасының мемлекеттік сәйкестігі. Егемендік параметрлері. Жаңа үлгінің инварианттары жетістіктер жолында. «Қазақстан-2050» және кәсіби мемлекет.

7-Тақырып. Мемлекет және құқы типологиясы

Мемлекеттің типологиясына негізгі көзқарастар. мемлекеттің марксистік типологиясы. Мемлекетті кезеңдеуге хронологиялық көзқарас. Ежелгі ғасырлардағы, орта ғасырлардағы, жаңа және жаңаша уақыттағы мемлекет. Кеңес мемлекетінің дағдарысы: пайда болу заңдылығы, даму кезеңдері, мәні. ҚР қазіргі мемлекеттенуінің өтпелі жағдайы.

Мемлекет типологиясындағы өркениетті көзқарас. Өркениеттің типологиясы және мемлекеттендірудің негіздері.

Құқық типтерінің түсінігі. Құқық типтерінің әлеуметтік экономикалық құрылымымен арақатынасы. Құқықтың тарихи типтері: құлиеленушілік, феодалдық, буржуаздық және құқықтың кеңестік типі. Құқық типтерінің хронологиялық жолы: ежелгі ғасыр құқығы, орта ғасыр құқығы, жаңа ғасыр құқығы, жаңаша ғасыр құқығы.

8-Тақырып. Мемлекет қоғамның саяси жүйесінде

Азаматтық қоғам және саяси жүйе. Билік және оны басқару. Билік әлеуметтік құбылыс ретінде және оның әлеуметтік, саяси және ұйымдастырушылық аспектідегі мәні. Биліктің түрлері және типтері. Саяси жүйе, оның мәні, пайда болуының объективтік маңызы және қоғамның саяси өмірдегі рөлі. Жүйенің құрылымы, олардың элементтерін топтастыру, оны бағалаудың белгілері.

Мемлекеттік билік. Мемлекеттік биліктің негізгі институттары, оны жүзеге асыру механизмі. Мемлекеттік биліктің негізгі қызметі, оның басқа саяси жүйенің элементтерімен арақатынасы. Мемлекеттік аппарат және саяси жүйе.

9-Тақырып. Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам

Құқықтық мемлекет және оның негізгі сипаты. Құқықтық мемлекеттің мақсаттары, міндеттері және атқаратын қызметі. Құқықтық мемлекеттің әлеуметтік мәні. Құқықтық мемлекеттің саяси негіздері. Құқықтық мемлекеттің экономикасы. Құқықтық мемлекеттің этатистік мемлекеттен айырмашылығы.

Қазақстан Республикасында демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекетті қалыптастырудың теориясы және тәжірибесі. Қызметтің бастапқы қағидалары: қоғамдық келісім, саяси тұрақтылық, барлық халық үшін экономикалық даму, патриотизм, мемлекеттік өмір мәселелерінің демократиялық шешімдері. Конституцияның және заңдардың басқа нормативтік актілерден басымдылығы, азамат пен мемлекеттің ортақ құқықтары мен міндеттерінің байланысы.

10-Тақырып. Құқықтың түсінігі, мәні және функциялары

Құқықтың пайда болуының негізгі теориялары: табиғи-құқықтық, теологиялық, нормативистік, марксистік, психологиялық және социологиялық. Қазіргі кездегі құқықтық танымның жалпы сипаттамасы. Объективтік құқық және субъективтік құқық. Құқықтың анықтамасы. Құқықтың нормативтілігі, жалпыға бірдей міндеттілігі, формальді анықтылығы, жүйелілігі мен еріктілігі сипаты оның негізгі белгілері мен мәндік ерекшеліктері ретінде.

Құқық функциясының түсінігі. Құқық функциясының жүйесі. Құқықтың реттеушілік және қорғаушылық, тәрбиелік және ақпараттық функциялары.

11-Тақырып. Құқықтың қайнар-көздері

Нормативтік-құқықтық актілердің түсінігі және жалпы сипаттамасы. Нормативтік-құқықтық актілердің қолдану актілері мен құқықты талқылау актілерінен айырмашылығы. Нормативтік-құқықтық актілердің түрлері, оларды топтастыру критерийлері. Нормативтік-құқықтық актілердің заң күші бойынша, әрекет ету аясы бойынша, оны қабылдайтын субъектілері бойынша, әрекет ету уақыты бойынша түрлері.

Заңның түсінігі. Құқық және заң. Заңдардың үстемділігі. Заңдардың түрлері. Конституция және оның белгілері. Конституцияның жоғары заңдық күші. Конституцияның тікелей әрекет етуі. ҚР-дағы нормативтік-құқықтық актілер туралы заң және оның заң ғылымы мен құқықтық тәжірибені дамыту үшін маңызы.

ҚР Президентінің жарлықтары. Президенттің заң күші бар жарлықтары. Үкіметтің қаулылары. Премьер-министрдің өкімдері. ҚР Конституциялық Кеңесі мен Жоғарғы Соттың қаулылары. Сенат пен Мәжілістің қаулылары. ҚР халықаралық шарттары.

Жергілікті мемлекеттік басқару мен өзін-өзі басқару органдарының нормативтік-құқықтық актілері. Мәслихаттардың шешімдері, әкімдердің шешімдері мен өкімдері. Заңнаманың түсінігі. Құқық жүйесі және заңдар жүйесі. Құқықтық жүйе, құқық жүйесі және заңдар жүйесінің арақатынасы. Нормативтік-құқықтық актілердің уақыты бойынша, кеңістікте және субъектілер бойынша әрекет етуі. Заңның кері күші. Нормативтік-құқықтық актілердің арасындағы қарама-қайшылықтар және олардың шешілуі.

12-Тақырып. Құқық нормалары

Құқықтық нормаларды жүзеге асыруды қамтамасыз етуде мемлекеттік мәжбүрлеу мүмкіншілігі. Құқық нормасының түрлері. Құқықтық нормалардың топтастырылуының критериілері: белгілеу тәсілі, заңдық күш, әрекет ету аясы, реттеу пәні, әрекет ету мерзімі, биліктік дәрежесі немесе құқықтық реттеу әдісі, құқықтық реттеу механизміндегі функциялар, ұйғарымдардың көрініс табу нысандары.

13-Тақырып. Құқық жүйесі

Құқықтың салаларға бөлінуінің критериілері: қоғамдық қатынастарды құқықтық реттеу пәні мен әдісі. Құқық нормасы. Құқық институты. Құқық салашығы мен саласы. Кешенді құқық саласы. Жария құқық және жеке құқық. Материалдық құқық және процессуалдық құқық. Халықаралық және ұлттық құқықтың арақатынасы. Халықаралық құқықтың ұлттық құқықтан басымдылығы. ҚР құқық салаларының сипаттамасы.

14-Тақырып. Құқық шығармашылық

Құқық шығармашылықтың жалпы сипаттамасы. Құқықтың және құқық шығармашылықтың қалыптасуы. Әр түрлі құқықтық жүйелердегі құқық шығармашылық. Құқық шығармашылық үрдісі. Мемлекеттің құқық шығармашылық қызметінің қағидалары: демократизм, ғылыми сипат, заңдылық және кәсіпқойлық және т.б. Халықтың тікелей құқық шығармашылығы. Референдум. Заң шығару үрдісінің түсінігі және сатылары. Заң шығару бастамашылығы. Заң жобасын жасау. Заң жобасына келісу. Заң жобасын талқылау. Заңды қабылдау. Заңды жариялау. Нормативтік актілердің жариялану тәртібі мен күшіне енуі. ҚР заң шығару қызметі үрдісіндегі ҚР Конституциялық Кеңестің рөлі.

Заң техникасы және оның құқық шығармашылық қызмет үшін маңызы. Заңның тілі. Заң шығарушының құқықтық мәдениеті және оның заң шығару қызметіндегі рөлі.

15-Тақырып. Заңдарды жүйелеу

Нормативтік-құқықтық актілерді жүйелеу. Жүйелеудің түрлері. Заңдардың кодификациясы және оның ерекшеліктері. Кодификацияның түрлері: заңдар, кодекстер, заңның негізі, заңдардың жиынтығы. Қазіргі кезеңде кодификацияның дамуы. Кодификацияланған актілерді жетілдіру мәселелері.

Инкорпорация және оның түрлері. Хронологиялық, жүйелілік және пәндік. Консолидация. Заңдарды жүйелеудің қазіргі тәсілдері. Заңдарды есепке алу және осы мақсат үшін электронды-есептеуіш техникасын пайдалану.

16-Тақырып. Құқықтық қатынастар

Құқықтық қатынастар – құқық нормасымен реттелген қоғамдық қатынастар. Құқықтық қатынастардың түсінігі, олардың белгілері. Құқықтық қатынастар – қоғамдық қатынастардың нысаны. Құқықтық қатынастар – құқықты жүзеге асыру нысаны. Құқықтық қатынастардан тыс құқықты жүзеге асыру. Құқық нормасы және құқықтық қатынастар. Құқықтық қатынастардың түрлері. Құқықтық қатынастардың топтастырылуының критериілері. Реттеушілік және қорғаушылық құқықтық қатынастар. Абсолюттік және қатыстылық құқықтық қатынастар. Жалпы реттеушілік құқықтық қатынастар. Құқықтық қатынастардың құқық салалары бойынша топтастырылуы.

Құқықтық қатынастардың құрылымы. Құқықтық қатынастардың субъектілері, құқықтық қатынастардың объектілері, құқықтық қатынастардың мазмұны. Субъективтік

құқықтың түсінігі және мазмұны. Құқықтық мүмкіндіктердің түрлері, құқықтық талап ету. Заңды міндеттің түсінігі, мазмұны және түрлері.

Құқықтық қатынастардың субъектілері. Құқық қабілеттілік. Құқық субъектілерінің әрекет қабілеттілігі, деликтік қабілеттілігі. Құқық субъектілік. Құқықтық мәртебе. Өкілеттілік. Құқық субъектілерінің сипаты. Азамат. Лауазымды тұлға. Мемлекеттік орган. Қоғамдық ұйым. Мемлекет. Жеке және заңды тұлғалар. Коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдар. Құқықтық қатынастардың объектілері. Құқықтық қатынастардың объектісінің монистикалық теориясы. Адамның мінез-құлқы-құқықтық қатынастардың объектісі. Құқықтық қатынастардың объектісінің плюралистік теориясы.

Заңды фактілер құқықтық қатынастардың пайда болуы, өзгеру және тоқтатылу негіздері ретінде. Заңды фактілердің топтастырылуы. Құқықты пайда болдыратын, құқықты өзгертетін және құқықты тоқтататын заңды фактілер. Оқиға және әрекет. Құқыққа сай және құқыққа қарсы әрекеттер. Қылмыстар және терісқылықтар. Іс жүзіндегі заңдық құрам. Заңдық жағдай.

17-Тақырып. Құқықты жүзеге асыру

Құқықты жүзеге асырудың түсінігі, оның нысандары мен әдістері. Құқықты жүзеге асырудың тікелей (жай) нысандары. Құқықты сақтау, орындау және пайдалану. Құқықты қолдану – құқықты жүзеге асырудың күрделі нысаны. Құқықты қолданудың қажеттілігі туындайтын жағдайлар. Құқықты қолдану, оның белгілері және ерекшеліктері. Құқықты қолданудың сатылары. Құқықты қолдану үрдісіне қойылатын талаптар. Істің іс жүзіндегі мән-жайларын анықтау. Істің заңдық негізін анықтау. Құқықтық нормаларды таңдау және талдау. Құқықтық норманың растығын анықтау. Заңи біліктілік. Шешім шығару және оны рәсімдеу. Шешімді мүдделі тұлғаларға жеткізу. Құқықты қолданудың тиімділігі.

Құқықты қолдану субъектілері. Мемлекеттік органдар, лауазымды тұлғалар, мемлекеттің құқық қорғаушы органдары, қоғамдық ұйымдар. Құқықты қолдану актілері. Құқықты қолдану актісінің түсінігі және түрлері. Құқықты қолдану актілерін атқару. Құқықты қолдану актілерінің субъектілер бойынша топтастырылуы.

18-Тақырып. Нормативтік актілерді талқылау

Нормативтік-құқықтық актілерді талқылаудың түсінігі. Құқықтық нормалардың мазмұнын түсіну және түсіндіру. Талқылаудың түрлері. Ресми және бейресми талқылау. Нормативтік және казуалды түсіндіру. Аутентикалық, доктриналды, әдеттегі түсіндіру.

Құқықты талқылаудың субъектілері. ҚР Конституциялық Кеңесі. ҚР Жоғары Сотының Пленумы. Нормативтік-құқықтық актілерді қабылдайтын мемлекеттік органдар. Заңгерлер. Ғылыми қызметкерлер. Азаматтар.

Құқықты түсіндірудің тәсілдері: филологиялық, тарихи, логикалық, жүйелілік, саяси-тарихи. Көлемі бойынша құқықты түсіндіру: дәлме-дәл, шектелген және кеңейтілген құқықты түсіндіру. Құқықтағы олқылықтың түсінігі. Құқықтағы олқылықтың орнын толтыру тәсілдері. Құқық шығармашылық қызметі арқылы құқықтағы олқылықтың орнын толтыру. Құқықтағы ұқсастық институты. Заң ұқсастығы және құқық ұқсастығы. Ұқсастықты қолданудың шарты мен негізі.

19-Тақырып. Құқықтық сана және құқықтық мәдениет. Құқықтық нигилизм

Құқықтық сана – қоғамдық сананың нысаны. Құқықтық сананың қоғамдық сананың өзге де саяси, құқықтық, өнегелік және діни нысандарымен арақатынасы. Құқық пен құқықтық сананың өзара әрекет ету нысандары. Құқықтық сананың құрылымы: құқықтық идеология және құқықтық психология. Субъектілер бойынша құқықтық сананың түрлері: қоғамдық, топтық және жеке құқықтық сана. Мазмұны бойынша құқықтық сананың түрлері: әдеттегі, кәсіби және теориялық құқықтық сана.

Тұлғаның әлеуметтік-құқықтық анықталуы. Құқықтық сана және зани маңызы бар мінез-құлық. Құқыққа сай мінез-құлықтың психологиясы. Қоғамның құқықтық мәдениеті және құқықтық сана. Құқықтық мәдениет: элементтері, мазмұны, әрекет ету аясы және нысандары. Құқықтық және саяси мәдениеттің арақатынасы. Құқықтық мәдениеттің жалпы сипаттамасы. Қоғамның құқықтық мәдениеті. Заңгердің құқықтық мәдениеті. Қоғамның

құқықтық мәдениетін арттырудағы заңгерлердің кәсіби қауымдастығының рөлі. Құқықтық мәдениеттің функциялары: танымдық, бағалау және реттеушілік. Құқықтық мемлекетті, заң шығармашылық және құқық қолдану қызметтерін жетілдіруді қалыптастырудағы құқықтық мәдениеттің маңызы. Құқыққа құрмет және қазіргі кезде оның қалыптасу үрдістері.

Азаматтардың құқықтық санасының деформациясы. Тұлғаның құқықтық санасындағы құқықтық инфантилизм, нигилизм. Құқықтық нигилизм қоғамның жәй-күйі ретінде, құқықтық нигилизмнің себептері. Құқықтық нигилизмнің нысандары және олармен күресу жолдары. Азаматтардың құқықтық тәрбиесінің түсінігі, мазмұны және мақсаттары. Демократиялық қоғамда азаматтарды құқықтық тәрбиелеу механизмі, нысандары және құралдары.

20-Тақырып. Құқық және мінез-құлық. Құқыққа сай мінез-құлық

Құқықтық мінез-құлық. Құқыққа сай мінез-құлық. Тұлғаның мінез-құлқының мотивациясы және құқықтық фактор. Еркіндік, сана және олардың тұлғаның құқықтық өмірінде көріну нысандары. Құқықтық мінез-құлықтың түсінігі мен белгілері. Құқыққа сай мінез-құлықтың құрамы: объективтік және субъективтік тұстары. Құқыққа сай мінез-құлықтың ниеті. Құқыққа сай мінез-құлықтың түрлері. Құқыққа сай мінез-құлықтың психологиясы. Құқыққа сай мінез-құлықтың ниетін қалыптастыру факторы ретінде құқықтық құрылғы мен құқықтық мәдениет.

21-Тақырып. Құқық бұзушылық және заңды жауаптылық

Құқық бұзушылықтың негізгі белгілері. Құқық бұзушылықтың түрлері. Қылмыстылықтың, сонымен қатар өзге де құқық бұзушылықтардың әлеуметтік табиғаты мен себептері.

Заңды жауаптылық: түсінігі мен негізгі белгілері. Құқық бұзушылық – заңды жауаптылық үшін негіз. Заңды жауаптылықтың моральдік және саяси жауаптылықтан айырмашылығы. Заңды жауаптылық және құқықтық санкциялар. Заңды жауаптылықтың түрлері. Заңды жауаптылықтан босату негіздері. Кінәсіздік презумпциясы, оның мазмұны. Қажетгі қорғану және аса қажеттілік заңды жауаптылықтан босату негізі ретінде.

II. ПӘН «АЗАМАТТЫҚ ҚҰҚЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ»

1-Тақырып. Азаматтық құқық құқық саласы жүйесінде

Азаматтық-құқықтық реттеу пәні. Мүліктік қатынастар, мүліктік емес өзіндік қатынастар. Азаматтық-құқықтық реттеу әдісі. Азаматтық құқықтың негізгі қағидалары. Азаматтық құқық және азаматтық заңдар. Қазақстан Республикасының аумағында әрекет етеін негізгі азаматтық заңнамалар, олардың арақатынасы. Азаматтық заңдардың әрекет етуі. Халықаралық мәмілелер және азаматтық заңдар. Әдет-ғұрыптар және іскерлік қызмет өрісіндегі әдеттегі құқықтар-азаматтық құқығының қайнар көзі. Азаматтық құқықтағы мерзімдер. Талап мерзімдері.

2-Тақырып. Заңды тұлға, мемлекет және әкімшілік-аумақтық бөліністер азаматтық құқықтың субъектісі ретінде

Заңды тұлға туралы түсінік және оның белгілері, пайда болуы. Заңды тұлғаны тоқтату және қайта құру. Заңды тұлғаның түрлері. Коммерциялық, коммерциялық емес заңды тұлғалар. Коммерциялық ұйымдардың түрлері мен ерекшеліктері. Коммерциялық емес заңды тұлғалардың құқықтық ерекшеліктері. Мемлекет және аумақтық-әкімшілік бөліністер азаматтық құқық субъектісі ретінде.

3-Тақырып. Азаматтық құқығының объектілері

Азаматтық құқығының объектілері туралы түсінік және оның түрлері. Мүлік - азаматтық құқығының объектісі. Мүліктің классификациясы. Қызмет және басқа әрекеттер-азаматтық құқығының объектілері. Интеллектуалдық қызметтің нәтижелері-азаматтық құқықтың объектілері ретінде. Ақша және басқа да шетел валютасы. Бағалы қағаздар. Түсінігі және түрлері. Өзіндік мүліктік емес игіліктер-азаматтық құқығының объектісі ретінде.

4-Тақырып. Мәміле институты

Азаматтық құқықтағы мәмілелер ұғымы және олардың түрлері. Мәміленің нысаны. Мәмілелердің жарамдылық мәмілелері. Мәміленің жай жазбаша нысанын сақтамаудың салдары. Жарамсыз мәмілелер түсінігі, түрлері.

5-Тақырып. Өкілдік және сенімхат

Өкілдік түсінігі мен түрлері. Өкілдіктің пайда болу негіздері. Коммерциялық өкілдік және оның ерекшеліктері. Сенімхат түсінігі мен түрлері. Сенімхаттың жарамдылық жағдайлары. Сенім ауысуы.

6-Тақырып. Меншік институты

Жеке меншік және оның түрлері. Меншік құқығының пайда болу негіздері мен тәсілдері. Мүліктің кездейсоқ жойылу немесе кездейсоқ бүліну қаупі. Меншік құқығының ерікті түрде тоқтатылуы. Ортақ меншік ұғымы және түрлік сипаттамасы. Меншік құқығын қорғаудың азаматтық құқықтық тәсілдері. Меншік иесінің Ұзгеден заңсыз иеленген мүлкін талап етуі. /Виндикациялық талап/. Заттарды заңсыз иеленуден қайтарып алу кезінде есеп айырысу. Меншік иесі құқықтарын иеленуден айыруға байланысы жоқ бұзылудан қорғау. /Негаторлық талап/. Меншік құқығын қорғаудың басқа да тәсілдері.

7-Тақырып. Міндеттеме түсінігі және тараптары

Міндеттемелік құқық ұғымы мен жүйесі. Міндеттеме туралы түсінік және оның басқа мүліктік қатынастардан ерекшелігі. Міндеттеменің пайда болу негіздері. Мәмілеті және мәмілесіз міндеттемелер. Міндеттемедегі көпжақтылық. Ортақ, үлестік және субсидиарлық міндеттемелер. Шінші жақтың қатысуымен болатын міндеттемелер. Регресстік міндеттемелер. Үшінші жақтың пайдасына орындалатын міндеттеме. Міндеттемеде тараптардың ауысуы. Міндеттемені орындау ұғымы. Міндеттемені орындаудың бастаулары. Міндеттемені орындау мерзімі. Міндеттемені мерзімінен бұрын орындау. Міндеттеме орындалатын жер. Міндеттемені бөлшектеп орындау. Міндеттемені үшінші жаққа орындау. Ақшалай міндеттемені орындау. Міндеттеменің орындалғанын куәландыру.

8-Тақырып. Міндеттеменің орындалуын қамтамасыз ету тәсілдері

Міндеттеменің орындалуын қамтамасыз ету туралы түсінік және оның маңызы. Тұрақсыздық төлем және оның түрлері. Кепіл түсінігі және түрлері. Кепіл болушылық және кепілдік, бір-бірінен айырмашылығы. Кепілпұл. Ұстап қалу құқығы. Міндеттемені тоқтату негіздері.

9-Тақырып. Азаматтық-құқықтық жауапкершілік

Азаматтық құқықтық жауапкершіліктің құқықтық жауапкершілік жүйесінде алатын орны. Заңға қайшы әрекет, залал, кінә және себепті байланыс- азаматтық құқықтық жауапкершіліктің мәмілелері ретінде. Азаматтық құқықтық жауапкершілік түрлері. Үлестік, ортақтасқан және субсидиарлық жауапкершіліктің түсінігі мен ерекшеліктері. Аралас жауапкершілік. Регресстік жауапкершілік. Моральдық шығындарды өтеудің ерекшеліктері.

10-Тақырып. Сатып алу-сату шартын құқықтық қамтамасыз ету. Сатып алу-сату шартының түрлік сипаттамасы

Сатып алу-сату шартындағы тараптардың құқықтары мен міндеттері. Мүлікті беру мерзімі, саны, сапасы бойынша шарттың талаптарын бұзған кездегі тараптардың жауапкершілігі. Кепілді мерзім және кепілді мерзімді есептеу тәртібі. Тауардың жарамдылық мерзімі. Сатушының шартты орындау сәті. Сатып алынған мүлікке сатып алушының меншік құқығының пайда болуы. Тауардың кездейсоқ бүліну немесе кездейсоқ жойылу қаупінің сатып алушыға ауысуы. Бөлшек сатып алу-сату шартын құқықтық реттеудің ерекшеліктері.

Тауар жеткізілімі шартының жалпы сипаттамасы. Тауар жеткізілімі шарты талаптарын бұзғаны үшін жауапкершілік. Тауар жеткізілімі шартын орындаудан бір жақты бас тарту негіздері. Энергиямен және басқа қормен жабдықтау шарттары. Үй, ғимараттарды сату. Кәсіпорындарды сатып алу, сату. Айырбас шарты. Айырбас шартының түсінігі,

шартты құқықтық реттеу. Сыйға тарту шартының түсінігі және маңызы. Сыйға тарту шартының жалпы сипаттамасы. Қайырмалдық.

11-Тақырып. Мүлікті жалдау шарты. Мүлікті жалдау шартының түрлік сипаттамасы

Мүлік жалдау шартының түсінігі, мазмұны. Мүлік жалдау шарты бойынша тараптардың құқтары мен міндеттері. Қосымша жалға беру. Мүлікті жалдау шартын орындау. Жалға алушылардың мүлікке жасаған жақсартуларының құқықтық салдары.

Мүлік жалдау шартының түрлік сипаттамасы. Тұрмыстық прокатты құқықтық реттеудің ерекшеліктері. Үйлер мен ғимараттарды жалдау. Мүліктік кешен ретінде кәсіпорындарды жалдаудың құқықтық ерекшеліктері. Лизингтік қатынастардың құқықтық табиғаты. Транспорт құралдарын жалдаудың құқықтық реттелуі. Транспорт құралдарын жалдаудың түрлік сипаттамасы.

12-Тақырып. Мердігерлік шартын құқықтық реттеу

Жұмысты орындауға бағытталған міндеттемелердің түсінігі және жүйесі. Мердігерлік шартының жалпы сипаттамасы. Мердігерлік шартын орындамаған және тиісінше орындамаған және орындамаған кездегі тараптардың жауапкершілігі. Мердігерлік шартының түрлік сипаттамасы. Күрделі құрылысқа мердігерлік шарты. Тұрмыстық мердігерлік шартының ерекшеліктері.

Жобалау және іздестіру жұмыстарына мердігерліктің ерекшеліктері. Ғылыми зерттеу, тәжірибе-конструкторлық және технологиялық жұмыстарға мердігерліктің ерекшеліктері. Өтелмелі қызмет көрсету шарты, құқықтық ерекшеліктері, мердігерлік шартынан айырмашылығы.

13-Тақырып. Тасымалдау шарты

Қазақстан Республикасының заңдары бойынша көлік түрлері. Тасымал, көлік ұйымы, шаруашылық айналымдағы құқықтық жағдайы. Тасымал түрлері, оларды құқықтық реттеу.

Тасымал шартының түсінігі, жүйесі, түрлік сипаттамасы. Тасымал шартының түсінігі, жасалуы және рәсімделуі. Тасымал шартының орындалуы. Жүкті тасымалдау шартының ерекшеліктері. Жолаушыларды тасымалдау шартының ерекше белгілері. Тасымалдау шарты бойынша наразылық беру және талап қою ерекшеліктері. Көлік экспедициясы шартының түсінігі, ерекше белгілері.

14-Тақырып. Сақтандыру

Сақтандыру бойынша міндеттемелердің түсінігі, құқықтық реттелуі. Сақтандыру бойынша міндеттемелердің мазмұны, түрлік сипаттамасы. Сақтандыру қатынастарындағы негізгі түсініктері. Сақтандыру шартының түсінігі, мазмұны және түрлері. Сақтандыру шарттарын тиісінше орындамаған кездегі тараптардың Сақтандыру шартының жалпы сипаттамасы. Шінші жақтың пайдасына жасалатын сақтандыру шарты. Сақтандыру міндеттемелерінің орындалуы жауапкершілігі. Сақтандыру шартының тоқтатылу негіздері. Сақтандыру шартын жарамсыз деп тану, құқықтық салдары.

15-Тақырып. Есеп- айырысу, несие қатынастары

ҚР есеп-айырысу қатынастарының түсінігі, негізгі принциптері. Есеп-айырысу қатынастарын құқықтық реттеу. ҚР-дағы қолма-қол ақшасыз есеп айырырудың түрлік сипаттамасы. Банктік қызмет ету шарты, түсінігі, жалпы сипаттамасы, түрлері. Банктік шот, банктік салым шарттары. Несие қатынастары. Түсінігі, несиелесу түрлері. Несие ресурстарының қайтарылуын қамтамасыз ету. Қарыз шартының нысаны. Қарыз шартының мазмұны және орындалуы.

16-Тақырып. Юридикалық /заңи/ және нақты қызмет көрсету туралы шарттар

Заңи және нақты қызмет көрсету кезінде пайда болатын азаматтық-құқықтық қатынастар. Тапсырма шартының түсінігі және мазмұны. Тапсырма шартының тараптары, оның нысаны. Коммерциялық өкілдіктің құқықтық нысаны. Тапсырма шартының басқа ұқсас шарттардан айырмашылығы.

Комиссия шарты, түсінігі, маңызы. Комиссия шартының мазмұны және орындалуы. Комиссия шартының түрлері. Сақтау шарты, түсінігі, мазмұны. Сақтау шартының

субъектілері, пәні, мерзімі және нысаны. Шартты орындамаған және тиісінше орындамаған кездегі тараптардың жауапкершілігі.

17-Тақырып. Конкурстық міндеттемелер

Бір жақты әрекеттерден пайда болатын міндеттемелердің түсінігі. Бір жақты міндеттемелердің түрлік сипаттамасы. Сыйақыға жария уәде беру міндеттемелері. Біржақты мәмле ретіндегі сыйақыға жария уәде беру шартының түсінігі. Лотерея, тотализатор және өзге де ойындар өткізу ерекшеліктері. Тендер және аукцион өткізу ерекшеліктері, құқықтық салдары. Конкурстан пайда болатын міндеттемелердің орындалуы.

18-Тақырып. Зиян келтіру салдарынан пайда болатын міндеттемелер

Зиян келтіру келтіру салдарынан пайда болатын міндеттемелердің түсінігі және шарттары. Зиянды өтеу мөлшерінің көлемі, сипаттамасы. Моральдық зиянды өтеу. Мемлекеттік органдардың әрекетінен, жергілікті басқару органдарының және лауазымды адамдардың әрекетінен келтірілген зиян үшін жауапкершілік. Адам өміріне, денсаулығына келтірілген зиян үшін жауапкершіліктің ерекшеліктері. Тауарлардың, жұмыстардың қызмет көрсетулердің жеткіліксіздігі салдарынан келтірілген зиянды өтеуі.

19-Тақырып. Интеллектуалдық меншік құқығы. Жалпы ережелер

Творчестволық қызмет және оның азаматтық құқықтағы ролі. Интеллектуалдық меншік құқығының түсінігі, ерекшеліктері. Өндірістік меншік құқығы. Творчестволық қызметті құқықтық қамтамасыз ету. Творчестволық қызметтің нәтижесін азаматтық құқықтық қорғау институттары. Интеллектуалдық меншік объектілеріне айрықша құқық. Олардың әрекет еті мерзімдері. Айрықша құқықтарды қорғау әдістері. Селекциялық жетістіктерге құқық, олардың қорғалуы, мерзімі.

Авторлық құқық объектілерінің түсінігі және белгілері. Авторлық құқық субъектілері. Авторлық шарт. Сабақтас құқық.

20-Тақырып. Мұрагерлік құқық

Азаматтардың меншігіне деген мұрагерліктің түсінігі мен мазмұны. Мұрагерлік құқықтың негізгі ұғымдары. Мұрагерліктің түсінігі, мазмұны және түрлері. Мұраға ие бола адмайтын азаматтар. Мұрагерлік құқық иемденушіліктің объектілері (мұра құрамы).

Өсиет бойынша мұрагерлік. Өсиет - бір тарапты мәміле, оның жасалу нысаны. Өсиетті жою. Легат. Өсиетті орындау. Заң бойынша мұрагерлік. Заң бойынша мұрагерлер. Заң бойынша мұрагерліктің тәртібі. Ұсыну құқығы бойынша мұрагерлік. Мұрадағы міндетті үлес. Мұрагерлікті қорғау. Мұраны алудың тәртібі мен құқықтық салдары. Мұра қалдырушының міндеттемелері бойынша несие берушілердің мұрагерлерге қоятын талабы

III. ПӘН «ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ»

1-Тақырып. Заңнамадағы және құқық жүйесіндегі қылмыстық құқықтың орны

Заңнамадағы және құқық жүйесіндегі қылмыстық құқықтың орны. Қылмыстық құқықтың басқа аралас құқық салаларымен ара қатынасы. Қылмыстық құқық ғылымы, оның мазмұны және мақсаты. Қылмыстық құқық ғылымының әдістері, оның тәжірибемен байланысы. Қылмыстық құқық қағидалары. Қылмыстық құқық қағидаларының түсінігі және жүйесі.

2-Тақырып. Қылмыстық заң

Қылмыстық заңның түсінігі, оның негізгі және ерекше белгілері. Қылмыстық заң қылмыстық құқықтың қайнар көзі ретінде. Қазақстан Республикасының Конституциясы және қылмыстық заңнамасы. Халықаралық құқықтың нормалары мен жалпыға танылған қағидалары және қолданыстағы заңнамалар. Сот тәжірибесі қылмыстық заңнаманың қайнар көзі ретінде.

Қолданыстағы Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің жалпы сипаттамасы. Әрекеттегі ҚР ҚК-нің құрылымы және жүйесі: Кодекстің Жалпы және Ерекше бөлімдері.

Қылмыстық құқықтың Жалпы бөлімінің мазмұны және жүйесі. Жалпы және Ерекше бөлімдердің бірлестігі.

Жалпы және Ерекше бөлімдердің баптарында көзделген қылмыстық-құқықтық нормалардың құрылымы. Гипотеза, диспозиция және санкцияның түсінігі. Қылмыстық-құқықтық диспозицияның және санкцияның түрлері. Қылмыстық-құқықтық норма және ҚК-тің баптары. Қылмыстық-құқықтық нормалардың мазмұны, белгіленуі. Қылмыстық заңның бланкеттік диспозицияларын толтыратын құқықтық нормалардың құқықтық табиғаты.

Қылмыстық заңның кеңістіктегі күші. Қазақстан Республикасының аумағында жасалған қылмысқа қатысты қылмыстық заңның күші. Аумақ ұғымы. Континенталдық шельфте және ерекше экономикалық аумақта жасалған қылмысқа қатысты қылмыстық заңның күші. Су және әуе көлігінде қылмыс жасаған тұлғаларға қатысты қылмыстық заңның күші. Иммунитет мәселесі.

Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерлерде қылмыс жасаған тұлғаларға қатысты қылмыстық заңның күші. ҚР әскери қызметкерлерінің жауаптылығы.

Қылмыстық заңның мезгілдегі күші. Қылмыстық заңның кері күші: түсінігі және шектері. Қылмыстық заңды түсіндіру. Түсіндіру түрлері. Қылмыс жасаған тұлғаларды беру мәселесі

3-Тақырып. Қылмыстық жауаптылық және оның негіздері

Қолданыстағы ҚК-те көзделген қылмыс құрамының барлық белгілерін қосатын тұлғаның әрекетті жасағандығы жайлы түбегейлі ереженің қылмыстық заңда бекітілуі- қылмыстық жауаптылықтың біртұтас және жалғыз негізі ретінде (ҚК 10-бабы).

Қылмыстық жауаптылықтың түсінігі және мазмұны. Қылмыстық- құқықтық қатынастардың түсінігі, мазмұны және субъектілері. Қылмыстық жауаптылықтың пайда болуы, оны жүзеге асыру және тоқтату нысандары. Қылмыстық құқық ғылымындағы қылмыстық жауаптылықтың түсінігіне, мазмұнына және оны жүзеге асыруға байланысты пікірталастық сұрақтар.

4-Тақырып. Қылмыс құрамы

Қылмыс құрамының элементтер. Қылмыс құрамының объект, объективтік жағы, субъект, субъективтік жағы. Негізгі (міндетті) және факультативті (қосымша) белгілер. Қылмыс құрамының түрлері. Оларды түрлерге бөлу критерийлері: а) қоғамға қауіптілік дәрежесі бойынша; ә) құрылымы бойынша және б) заңнамалық негізі бойынша.

Қазақстан Республикасының қылмыстық құқығы бойынша қылмыс объектісінің түсінігі. Қылмыстың қауіптілік дәрежесін және құрамын анықтаудағы объектінің маңызы. Қылмыс объектісі жайлы пікір талас. Құқықтық игілік пен қоғамдық қатынастар қылмыс объектісінің жалпы сипаттамасы ретінде.

Негізгі, қосымша және факультативті объектілер. Жекеленген қылмыс құрамдарында объектілерді сипаттаудың тәсілдері. Объектілерді жіктеудің мәні. Қылмыс затының түсінігі және оның объектіден айырмашылығы. Қылмыстан жәбір көргеннің түсінігі және оның қылмыстық құқықтық мәні.

Қылмыстық құқықтағы қылмыстың объективтік жағының түсінігі, мазмұны және мәні. Қылмыстық заңнамадағы қылмыстық объективтік жағы. Қылмыс құрамының қажетті және факультативті белгілері. Олардың пәндік мазмұны және қылмыстық құқықтық бағасы. Оларлы сипаттаудың анықтылығы. Қоғамға қауіпті әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік) тұлғаның мінез-құлқының сыртқы көрінісі ретінде. Қылмыстық құқықтық әрекеттің түсінігі және оның белгілері. Әрекетсіздік үшін қылмыстық жауаптылықтың ерекшеліктері. Тойтарылмайтын күштің, физикалық және психикалық мәжбүрлеудің түсінігі және олардың қылмыстық жауаптылық үшін маңызы.

Қоғамға қауіпті зардаптар, олардың қылмыстық құқықтық мәні. Зардаптардың түрлері. Олардың қылмыстық заңда бейнеленуі. Формальды және материалды құрамдар. Қылмыстық құқықтағы себепті байланыс: түсінігі және мәні. Себепті байланыстың объективті сипаты. Ұлттық және шет елдер қылмыстық құқығындағы себепті байланыстың теориялары. Қылмыстың объективтік жағының факультативті белгілері.

Қылмыстың субъектісінің түсінігі, оның әлеуметтік сипаттамасы. Қылмыс субъектісі және қылмыскер тұлғасы. Субъектінің қылмыстық құқықтық негізгі (міндетті) және факультативті белгілері. Қылмыстық жауаптылықтың жас мөлшері. Есі дұрыстықтың түсінігі. Есі дұрыс еместік: түнісінігі және критерийлері (медициналық (биологиялық) және психологиялық (заңи)). Аталған критерийлердің ара қатынасы. Есінің дұрыстығы жоққа шығарылмайтын психикасы бұзылған адамның қылмыстық жауаптылығы (ҚК 17 бабы). Мас күйінде қылмыс жасаған адамның қылмыстық жауаптылығы. Қылмыстың арнайы субъектісі және оның қылмыстық құқықтық мағынасы. Қылмыстың арнайы субъектілері жауаптылығының дифференциациясының негіздемесі. Арнайы субъектілерді саралау.

Қылмыстың субъективтік жағының түсінігі: мазмұны және мәні. Қылмыстың субъективтік жағының қажетті (міндетті) және факультативті белгілері. Кінә қылмыстық заңның қағидасы, қылмыстың белгісі және субъективтік жақтың элементі ретінде. Кінәнің қылмыстық құқықтық құрылымындағы пәндік және бағаланушылық. Кінә нысандары, олардың қылмыстық жауаптылық үшін маңызы. Қасақаналық кінәнің және абайсыздағы кінәнің ара қатынасы. Абайсызда жасалған әрекет ол Қылмыстық Кодекстің Ерекше бөлімінің тиісті бабында арнайы көзделген жағдайда ғана қылмыс деп танылады деген ереженің қолданыстағы Қылмыстық кодексте заңдық бекітілуі (19 бап 4-тармақ).

5-Тақырып. Қылмысты жасау сатылары

Аяқталған қылмыстың түсінігі. Қылмысты жасау сатылары, сатылардың түрлері. Сатыларды қылмыс құрамының объективті және субъективті белгілері бойынша бөлу. Бағалау мен талқылаудың спецификасы. Аяқталған қылмыстың түсінігі. Қылмыстың заңи және нақты аяқталуы. Қылмысқа дайындалу: түсінігі мен мазмұны, объективті және субъективті белгілері. Дайындалу нысандары. Қылмысқа дайындалғандығы үшін қылмыстық жауаптылық негіздері. Қылмысқа оқталу. Қылмысқа оқталудың түсінігі мен мазмұны, оның объективті және субъективті белгілері. Қылмыстық құқық теориясында оқталудың түрлері. Қылмысқа оқталудың аяқталған қылмыс пен қылмысқа дайындалғандықтан айырмашылығы.

Қылмыс істеуден өз еркімен бас тарту. Қылмыс істеуден өз еркімен бас тартудың түсінігі мен мәні және оның белгілері. Қылмыс істеуден өз еркімен бас тарту кезінде қылмыстық жауаптылықты жоюдың негіздері мен жағдайлары. Қылмысқа қатысушылардың қылмыс істеуден өз еріктерімен бас тартуы.

6-Тақырып. Қылмыстың көптігі

Қылмыстың көптігінің түсінігі мен мазмұны. Көптіліктің құқықтық және әлеуметтік сипаттамасы. Бірнеше мәрте жасалған, жалғаспалы, созылмалы және күрделі құрамдағы қылмыстар. Көптіліктің қоғамға қауіптілігі. Қылмыстардың көптігінің түрлері және олардың жалпы сипаттамасы. Қылмыстарды бірнеше мәрте жасау. Нақты және идеалды қылмыстар. Қылмыстың қайталануы. Қайталанған қылмыстардың түрлері.

7-Тақырып. Қылмысқа қатысу

Қылмысқа қатысудың заңи табиғаты, қоғамға қауіптілігі және әлеуметтік мәні. Қылмысқа қатысудың түсінігі, оның объективті және субъективті белгілері. Екі немесе одан да көп адамның қатысуы. Бірлесушілік. Қылмысқа қатысу кезіндегі ниет. Ниеттің түрлері. Қылмысқа қатысушылық жайлы пікірталастық сұрақтар. Қатысушылардың түрлері, критерийлері және бөлінуінің жалпы сипаттамасы. Ұйымдастырушы, орындаушы, айдапсалушы және көмектесуші. Орындаушылардың түрлері. Орындаушылар мен басқа да қатысушылардың қылмыстық құқықтық мәртебесін жіктеу. Қылмысқа қатысушылардың жауаптылығы және олардың әрекеттерін саралау ерекшеліктері.

Орындаушы өзіне тәуелсіз мән-жайлар бойынша қылмысты ақырына дейін жеткізбеген жағдайдағы қатысушылардың жауаптылығы. Қылмысқа қатысушылықтың түрлері мен нысандары. Қатысушылықтың жекелеген түрлерінің түсінігі мен белгілері. Қылмысты ұйымдасқан топпен, алдын ала сөз байласқан адамдар тобымен, алдын ала сөз байласпаған адамдар тобымен және қылмыстық ұйыммен қылмысты жасау.

Қатысушылық нысандарының белгілері. Қатысушылардың жауаптылығының шегі және негізі. Қатысушылардың әрекеттерін саралау. Қатысуда жазаның және жауаптылықтың жекелігі. Тұлғалардың жекелеп қатысуы және қылмыстың ауырлататын және жеңілдететін жағдайларын қатысушылардың шегі. Қылмыстардың жекелеген түрлеріндегі қылмысқа қатысудың спецификасы. Қылмысқа жанасушылық.

8-Тақырып. Іс-әрекеттің қылмыстылығын жоятын мән-жайлар

Іс-әрекеттің қылмыстылығын жоятын мән-жайлардың түсінігі және түрлері, олардың қылмыстық жауаптылықты және жазаны жоятын мән-жайлар жүйесіндегі орны. Қазақстан Республикасы қылмыстық кодексінде көрсетілген іс-әрекеттің қылмыстылығын жоятын мән-жайлар.

9-Тақырып. Жазаның түрлері және жүйесі

ҚР ҚК бойынша жазалардың жүйесі және оның мағынасы. Жазаның басқа да қылмыстық құқықтық сипаты бар шаралардан айырмашылығы. Жазаның түрлері: айыппұл салу; белгілі бір лауазымды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан айыру; қоғамдық жұмыстарға тарту; түзеу жұмыстары; әскери қызмет бойынша шектеу; бас бостандығын шектеу; абақтыда ұстау; бас бостандығынан айыру; өлім жазасы. Негізгі және қосымша жазалар. Жекелеген жазалардың түрлерін тағайындаудың мазмұны және негіздері. Олардың қылмыстылықпен күресудегі рөлі.

10-Тақырып. Қылмыстық жауаптылықтан және жазалаудан босату

Қылмыстық жауаптылықтан және жазалаудан босату институты. Босатудың түрлері мен негіздері. Қорқу, шошу және күмәндану салдарынан болған қажетті қорғаныс шегінен шығу кезіндегі қылмыстық жауаптылықтан босатудың шарттары. Қылмыстық жауаптылықтан босату және тараптардың қолданылуы. Жағдайдың өзгеруіне байланысты қылмыстық жауаптылықтан босату. Ескіру мерзімінің өтуіне байланысты қылмыстық жауаптылықтан босату. Ескіру мерзімінің түрлері. Ескіру мерзімін есептеудің тәртібі. Ескіру мерзімінің өтуін тоқтата тұру немесе асыру түсінігі.

11-Тақырып. Кәмелетке толмағандардың қылмыстық жауаптылығы

Қылмыстық құқықтағы кәмелетке толмағандықтың түсінігі. Кәмелетке толмағандарға тағайындалатын жаза түрлері. Кәмелетке толмаған адамға жаза тағайындау. Оның өмір сүру жағдайы мен тәрбиесі, санатының даму деңгейі және басқа да тұлғалық белгілер, сонымен қатар жасы үлкен тұлғалардың әсері. Бірнеше рет сотталған кәмелетке толмағандардың сотталудан босату шарты. Кәмелетке толмағандарды жазаны өтеуден босату және сотпен белгіленген тәрбиелік мәні бар шараларды қолдану. Кәмелетке толмағандарға қолданылатын тәрбиелік мәні бар мәжбүрлеу шараларының түрлері және олардың құрамы.

Кәмелетке толмағандарды жауаптылықтан және жазаны өтеуден шартты түрде мерзімінен бұрын босату ерекшеліктері. Кәмелетке толмағандарға қылмыстық жауаптылықтан немесе жазаны өтеуден босатуға қолданылатын мерзімдердің ескеруі. 18 жасқа толмай сотталған адамдардың қылмыстық мерзімді өтеуі. ҚР-ң Қылмыстық кодексінің ережелерін он сегіз бен жиырма жас аралығындағы адамдарға қолдану.

12-Тақырып. Жеке адамға қарсы қылмыстар

Мемлекеттің басымды есептердің бірі ретінде ҚР-ң Конституциясы мен жеке адамның заңды мүддесін, өмірін және бостандығын қорғау болып табылады. Жеке адамға қарсы қылмыс жүйесінің белгілері мен олардың жіктелуі. Өмірге қарсы қылмыстар. Кісі өлтірудің түсінігі мен оның түрлері. Қылмыс жасаған адамды ұстау үшін қажетті шаралардың шегінен шығу кезінде жасалған кісі өлтіру. Өмірдің ғылыми-жаратылыстық және қылмыстық-құқықтық түсінігі. Өмірдің басталу және аяқталу сәттері.

13-Тақырып. Отбасына және кәмелетке толмағандарға қарсы қылмыстар

Кәмелетке толмағандар мен отбасының мүдделерінің түсінігі мен сипаттамасы. Кәмелетке толмағандарды қылмыстық әрекетке тарту. Кәмелетке толмағандарды қылмыстық әрекетке тарту. Кәмелетке толмағандарды медициналық қолданыстан тыс

есірткіні, жүйкеге әсер ететін заттарды, естен тандыратын немесе спирттік ішімдіктерді қолдануға немесе жезөзекшілікке, қанғыбастыққа, қайыршылыққа тарту. Кәмелетке толмағандарды саудаға салу.

14-Тақырып. Адамның және азаматтың Конституциялық құқықтары мен бостандықтарына қарсы қылмыстар

Азаматтың құқығы мен бостандығын қорғаудағы қылмыстық құқықтың ролі. Азаматтың әлеуметтік құқықтары мен бостандықтарына қарсы қылмыстар.

15-Тақырып. Бейбітшілік пен адамзат қауіпсіздігіне қарсы қылмыстар

Бейбітшілік пен адамзат қауіпсіздігіне қол сұғушылықтың сипаттамасы. Халықаралық достастықтағы бейбітшілікке қарсы қылмыстар. Басқыншылық соғысты жоспарлау, әзірлеу, тұтандыру немесе жүргізу. Басқыншылық соғысты тұтандыруға насихат жүргізуіне және жария түрде шақыру.

16-Тақырып. Меншікке қарсы қылмыстар

Меншікке қарсы қол сұғушылықтың түсінігі. Бөтен меншікке қол сұғушылықтың жүйесі мен түрлері. Меншік және оның түрлері.

17-Тақырып. Экономика саласындағы қылмыстар

Экономикалық шара және оның Қазақстан Республикасының 50 бәсекелес елдер ішіне кіруге тигізетін көмегі. Экономика саласындағы қылмыс және оның түсінігі.

18-Тақырып. Қоғамдық қауіпсіздікке және қоғамдық тәртіпке қарсы қылмыстар

Қоғамдық қауіпсіздік және қоғамдық тәртіп ұғымдарының анықтамасы. Қоғамдық қауіпсіздікке қарсы қылмыстар.

19-Тақырып. Халықтың денсаулығына және адамгершілікке қарсы қылмыстар

Халықтың денсаулығына қарсы қылмыстар. Есірткі заттарды немесе жүйкеге әсер ететін заттарды талан-таражға салу, сонымен қатар осы заттарды заңсыз дайындау, алу, тасымалдау, жөнелту немесе сату. Есірткі заттамен, жүйкеге әсер ететін заттармен, күшті әсер ететін немесе улы заттармен жұмыс істеу ережелерін бұзу.

20-Тақырып. Мемлекеттік қызмет және басқаруға қарсы сыбайлас-жемқорлық және басқа да қылмыстар

Мемлекеттік аппарат жүйесіндегі лауазымды тұлғалармен жасалынатын сыбайлас-жемқорлық және басқа да қылмыстармен күрес жүргізу.

ҚОЛДАНУҒА ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы 1995 жылғы 30 тамыз (2019.23.03. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен)
2. «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 5 шілдедегі № 235-V Кодексі (2020.07.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен).
3. Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексі (Жалпы бөлім) (2020.03.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен).
4. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V Қылмыстық-процестік кодексі (2020.07.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен).
5. «Қазақстан Республикасының Азаматтық процестік Кодексі» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 31 қазандағы № 377-V Кодексі (2020.07.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен).
6. Баймаханов М.Т. Избранные труды по теории государства и права. – А., 2004.
7. Булгакова Д.А. Теория государства и права: Учебное пособие. – А., 2003.
8. Ибраева А.С. Теория государства и права. – А., 2006.
9. Марченко М.Н. Теория государства и права. Учебник. 2-е изд. – М., 2006.
10. Матузов Н.И., Малько А.В. Теория государства и права. – М., 2004.
11. Нерсесянц В.С. Общая теория права и государства. – М., 2000.

12. Хропанюк В.Н. Теория государства и права. 2-е изд. – М., 2005.
13. Жанузакова Л.Т. Правовое обеспечение государственных услуг в РК. – Астана, 2014
14. История и философия науки. Под ред. Крянева Ю.В., Моториной Л.Е. – М.: ИНФРА-М. 2011. – 416 с.
15. Мырзалы С.К. Ғылымының тарихы мен философиясы. – Алматы: Бастау, 2014.
16. Степин В.С. История и философия науки. – М.: Академический Проект, 2011. – 423 с.
17. Хасанов М.Ш., Петрова В.Ф. История и философия наук. – Алматы: Казак университеті, 2013. – 150 с.
18. Лебедев С.А., Ильин В.В. и др. Введение в философию и историю науки. – М.: Едиториал УРСС, 2009. – 344 с.
19. Ильин В.В. Философия науки. – М.: Либроком, 2009. – 224 с.
20. Гайденко П.П. Научная рациональность и философский разум. – М.: Прогресс-Традиция, 2010. – 528 с.
21. Кохановский В.П. и др. Основы философии науки. – М.: Феникс, 2010. – 603 с.
22. Философия науки. Под ред. А.И.Липкина. – М.: Экспо, 2009. – 608 с.
23. Нурышева Г.Ж. Философия. – Алматы, 2013.
24. Басин Ю.Г. Юридические лица по гражданскому кодексу Республики Казахстан: Понятие и общая характеристика Алматы, 1996.
25. Басин Ю.Г. Сделки. - Алматы, 1997.
26. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Общие положения. – М., 1997.
27. Гражданский кодекс Республики Казахстан (Общая часть). Комментарий. В 2-х кн., под ред. М.К. Сулейменова, Ю.Г. Басина. – Алматы, 1998.
28. Гражданский кодекс Республики Казахстан (Особенная часть). Комментарий под ред. М.К. Сулейменова, Ю.Г. Басина. – Алматы, 2000.
29. Поленов Г.Ф. Уголовное право Республики Казахстан. - А., 1997.
30. Уголовное право Республики Казахстан. Часть общая. / под ред. И.И.Рогов, М.А.Сарсембаев. - Алматы, 1998.
31. Каиржанов Е.И. Уголовное право Республики Казахстан (Общая часть). – Алматы, 1997.
32. Рогов И.И. Уголовный кодекс Республики Казахстан – общая характеристика (в сравнении с УК Казахской ССР). – Алматы: Баспа, 1997.
33. Уголовное право Республики Казахстан. Особенная часть: Учебник / Под ред. проф. А.Н. Агыбаева, Г.И. Баймурзина. - Алматы, 2003.
34. Комментарий к Уголовному кодексу Республики Казахстан / Под ред. И.И. Рогова и С.М. Рахметова. Книга 2. - Астана, 2007.

Дайындаған:

**«Құқықтану және халықаралық құқық»
кафедрасының меңгерушісі, з.ғ.к. Д.А. Оспанова**